

51 ára gomul lá innideyð – tordi ikki at ringja til 000

– Systir mín varð funnin innideyð, eftir at hon hevði fingið eitt av sínum mongu insulin-sjokkum, greiðir ein 48 ára gomul kvinna frá. – Hon tordi eftirhondini ikki at ringja til 000, tí hornið bleiv smekkað á við orðunum: Tú ert bara full

At trupulleikin við alarmsentralinum á tlf. 000 als ikki er so einfaldur, sum tað kanska eru fleiri, ið halda, er henda søgan eitt klassadømi um.

Í september 1991 doyði ein 51 ára gomul kona í Havn, eftir at hon tá hevði verið ring av sukursjúku í samfull fyra ár.

Hon varð funnin innideyð av síni nærmastu familju, ið kom fram á hana heima hjá henni sjálvari.

Ferð eftir ferð hevði hon fingið fleiri av hesum sokallaðu insulin-sjokkunum, og ofta fór hetta so illa við henni, at hon misti viti.

Lukkaðist viðhvørt

– Soleiðis var tað tó ikki altíð, greiðir 48 ára gamla systir hennara frá. Hon ynskir ikki at fáa navn sítt fram í bløðunum, men Tíðindablaðið Sosialurin veit, hvør hon er.

– Ofta lukkaðist systir mínari at sleppa fram at

telefonini, áðrenn hon púra misti vitið, og tá kundi tað viðhvørt eydnast henni at ringja til alarmsentralin á tlf. 000 fyri at biðja um hjálp.

Men ikki altíð er hjálpin nærmast, tá mest er brúk fyri henni. Tað kundi sjúka kvinnan sanna meira enn ta einu ferðina.

– Einaferð var tað ein dani, ið tók telefonina á 000, tá systir mín ringdi, og tá hon royndi at siga frá, hvat henni bagði, og at hon var í ferð við at missa viti av insulin-sjokkunum, svaraði hann henni bara óhøviskt aftur: »Du er bare fuld. Dig gider jeg ikke tale med.« og so smekkaði hann hornið á, greiðir 48 ára gamla systirin frá.

– Systir mín var tó tibatetur so mikið klár, at hon fangaði, at tað var ein dana, hon hevði tósað við, men henda hendingin tók mótið frá henni, og hon tordi ikki aftur at ringja til alarmsentral-

in eftir hetta. Hon var bangin fyri at fáa sama svarið einaferð afturat, og tí læt hon vera við at ringja hagar aftur.

Funnin innideyð

Tann 51 ára gamla kvinnan, ið var ring av síni sukursjúku, búið fyri seg sjálva,

og hon vildi fegin klára seg sjálva, men at enda gekk tað ikki.

– Ta einu ferðina varð tað ov mikið fyri hana, og hon varð funnin innideyð, eftir at hon hevði havt eitt av hesum insulin-sjokkunum sigur systirin. – Um hon ta ferðina hevði roynt at ringt 000, veit eg ikki, og tað fæst helst ongantíð at vita, men í hvussu er vistu vit um, at hon ofta hevði latið verið við at roynt 000, av tí at hon var so illa roynd av at ringja hagar.

Konan sigur, at tey tibatetur ongantíð síðani eru komin soleiðis fyri, at tey hava havt brúk fyri at ringt til alarmsentralin, men skuldi okkurt hent, høvdu tey ikki ringt hagar.

– Henda hendingin við systirini hevur lært okkum tað, at frøgari er at royna okkurt annað, enn at ringja 000, so heldur høvdu vit allarhelst ringt beinleiðis til Landssjúkrahúsið, skuldi tað verið átroðkandi at fingið hjálp her og nú av einari ella aðrari orsök, sigur hon.

– So kunnu teir verja seg so galið teir vilja á Politistøðini, men hagar tora vit also ikki at ringja, tí vit hava ikki longur nakað sum helst álit á, at har svarar, tá brúk er fyri tí.

hj.

Fleiri eru illa roynd

Fyri tveimum vikum síðani skrivaði Tíðindablaðið Sosialurin um, at fleiri vóru illa roynd av at ringja til alarmsentralin á tlf. 000.

At alarmsentralurin ikki svarar, tá standast kann um lív, er sera ál-

arsamt, og ikki eru ráð til, at eitt einasta mannalív ferst av hesum áðum.

Fyri at nakað verður gjørt við hetta, eru lesarar vælkomnir at gera vart við seg hjá okkum, hava teir líkandi royndir av at ringja til 000.

100 ringja hvønn dag

– Men av teimum umleið 100, ið ringja til alarmsentralin á 000 hvørt samdøgur, eru tað bert eitt ella tvey, ið veruliga hava átroðkandi ørindi, sigur Suni Vinther, politikommiserur

Tað eru ikki so fá, ið hvørt einasta samdøgur um árið ringja til alarmsentralin á tlf. 000 – sambært politikommiserinum Suna Vinther ringja í meðal eini 100 hvønn einasta dag.

– Og tá bert eitt ella tvey í meðal fyri hvørt samdøgur hava veruliga átroðkandi ørindi, fer nógv tíð á støðini til óneyðugt arbeiði, sigur politikommiserurin. – Tær flestu uppringingarnar eru bert fyri at gera fortred. Tað kann vera annaðhvørt beinleiðis og við vilja, á blaðbørn, ið blíva við at spæla við telefonina, og soleiðis fleiri ferðir trýsta á 0-knøttin.

Suni Vinther sigur við Tíðindablaðið Sosialin, at teir á støðini hvørja ferð taka stig til tekniskar kanningar, tá teir fáa at vita, at okkurt skal hava verið galið, og at telefonin eitt nú ikki er tikin, tá fólk hava ringt 000.

Størri kapasitetur

– At fólk skulu ringja upp til tær ferðir higar, úttan at 000 svarar, er ov leingi, men tað kann onkuntíð skyldast, at allar linjurnar eru upptiknar í sambandi við eitt nú eina vanluku, sigur Suni Vinther.

Somuleiðis upplýsir politikommiserurin, at á Politistøðini í Havn er 30% størri kapasitetur á 000, enn á ein-

ari tilsvarandi støð í Danmark, ið er til 250.000 fólk. Og kapasiteturin at ringja inn á 000 er tær ferðir so stórar.

– Í hesum døminum, tú nevni um sukursjúku konuna, so kann eg viðmerkja, at tað hevði verið sera snilt, um soverðin fólk beinanveg søgdu frá, at tey vóru sukursjúk, tí tá er mikið lættari hjá tí, ið tekur telefonina, at skilja, hvør trupulleikin er, sigur Suni Vinther.

Støðugur trupulleiki

– Vit hava eitt nú eisini dømi um, at fólk frá okkum er komið fram á bil, ið slingar eftir veggum, og harroknað er við, at talan er um spirituskoyring, men so skjótt politisturin hevur latið hurðina upp, er hann vorðin greiður yvir, at her er talan um insulinsjokk. Tí er helst eingin vandi fyri, at okkara fólk ikki skilja trupulleikan, um tað eru sukursjúk, ið ringja inn.

Men sum sagt, so er tann afturvendandi trupulleikin, at so nógv verður spælt við 000, og at so nógv gera fortred á linjuni, og at tað tí kann henda, at politistur heldur uppringingina vera enn eina slíka.

Tí má áheitanin enn einaferð berast víðari um, at tað kann kosta lív, tá fólk gera fortred á 000.

hj.

Framhald av síðu 2

bjálkabrugv, ein »skrá-tags brugv« og ein heingibrugv, og síðani er tann best nýtiliga funnin. Valið av brugv er gjørt út frá prismetungum og eini meting av, um brugvin er nýtilig til føroysk víðurskipti. At enda eru gjøllari útrokningar gjørdur fyri ta best nýtiliga brúna.

Í samband við hesa uppgávu er ikki tikin skaða til landsins búskaparligu støðu ella á tørvin á føstum millum Vágoy og Streymoy, men skal brugvin heldur siggjast sum eitt alternativ til undirsjóvartunnlin.

Tá ætlanin um fast samband um Vestmannasund var frammi í sjevtíðunum, tosaðu Landsverkfrøðingurin og N. J. Gimsing um

møguleikan fyri eini brúgv, men tá hevði N. J. Gimsing fingið ta fatan, at sunðið var so djúpt, at ein mógulig brugv skuldi spenna um alt sunðið, og at tað neyvan fór at vera ein skilagóð loysn. Tað vísir seg tó ikki at vera so djúpt í sundinum, og at tað ber til at byggja eina brugv á súlum um sunðið.

Tá tað skal metast um ein brugv er ein skilagóð loysn, hevur byggikostnaðurin helst størsta áhugan. Tó kann nevntast annað, sum kann hava týðning. Til dømis, at uml. 40% av byggikostnaðinum er lønur, og at tað ikki eru beinleiðis rakstrarútreiðslur av eini brúgv.

VARÐIN

Bind 59 · 1992

Varðin

59. bindið av Varðinum er útkomið.

Varðin er 304 síður og fjøltáttaður í innihaldi við siðsøguligum tilfari, ummæli, stuttsøgum og yrkingum. Hetta er upprunatíðar, týðingar o.a.

Ritsjóri er Poul Andreassen og Einar Offset hefur prentað.

Permyndin er fotomynd av gjøgvarábitinum.

Føroya Koyriskúli

v/ Jákup Andrias Mohr
Suðuroyarvegur 11
FR-100 Tórshavn
Tlf. 13300-86303

Nýtt skeið byrjar 6/1-93 kl. 19, avmarkað næmingatal.

Hava tygum fyrspurningar um koyrifræla, nær byrjast skal, onnur skeið, tíðarættan o.s.v. fáa tygum neyvar upplýsingar.

Jákup Andrias Mohr